

9. Τὸ Κράτος 1919.

ἔτοιμοι νὰ φύγουν.—πέρασε τὸ καλοκαίρι!

ἀρχίζει νὰ συννεφιάζη, καὶ κάπου ψιγαλίζει. τώρα ὅσοι μένουν σὲ ἐξοχὴ θὰ φύγουν.

κοιτᾶτε τὸ καλύβι τῆς Ρήνας καὶ τοῦ Ρήγα. ἄνω κάτω εἶναι σήμερα. ἄλλοι ἀνοίγουν κάσες καὶ τὶς γεμίζουν μὲ ροῦχα. ἄλλοι δένουν δέματα καὶ ἄλλοι βάζουν σ' ἓνα πανέρι τόπια, βόλους, καρᾶβια.

κανένας δὲν κάθεται. μονάχα ὁ Βελῆς δὲν ἐτοιμάζει τίποτα. ὅλα τὰ ἔχει ἔτοιμα. τὴν οὐρά του, τὰ πόδια του, τὴν ὄρεξή του.

Γ'

Θρησκεία, πατρὶς, ἠθικὴ διὰ παιδιά 6 ἐτῶν.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΑ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΗΣ

1. Παπαμάρκου.

Τίμα τὸν πατέρα σου. Τὸν Θεὸν σέβου. Ὁ αὐθάδης δέρεται. Τὸν γενναῖον καὶ τίμιον ναύτην βοηθεῖ ὁ Θεὸς εἰς τοὺς κινδύνους τῆς θαλάσσης*.— Ὁ υἱὸς ἐκείνος ὁ ὁποῖος σέβεται τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του λέγεται εὐσεβὴς υἱός.— Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς καλοὺς.— Ποτὲ μὴ λέγῃς κακὸν διὰ τοὺς ἄλλους. Ὁ Θεὸς ἀμείβει τοὺς ἀγαθοὺς.— Ποτὲ ὁ ὀκνηρὸς δὲν γί-

* Ἐδῶ καὶ κατωτέρω ὅσαι φράσεις δὲν χωρίζονται μὲ κεραίας ἀπὸ τὰς ἀκολουθεῖν των, συμπαραθέτονται καθ' ἓν καὶ ἐδῶ τρόπον εἰς τὰ ἀλφαβητάρια. Παρετέθησαν δὲ ἐνίοτε ἐδῶ ἐπίτηδες καὶ αἱ μὴ ἔχουσαι σχέσιν πρὸς τὴν πατρίδα, θρησκείαν κτλ. διὰ νὰ δειχθῇ ὁ τρόπος κατὰ τὸν ἐποῖον καὶ εἰς μερικά ἀλφαβητάρια γίνεται ἡ σχετικὴ περὶ πατρίδος κτλ. διδασκαλία.

νεται καλὸς ἄνθρωπος.—'Αγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. Ὅστις δὲν ἐργάζεται δὲν πρέπει καὶ νὰ τρώγῃ. Ὅστις κάμνει τὸν σταυρὸν του, ὄπλον ἔχει εἰς τὸ πλευρὸν του.—Τὸ ψεύδεσθαι εἶναι αἰσχρὸν,—Ὅτε νέοι σιγῶσιν, ὅταν οἱ γέροντες λαλῶσιν.—Ὁ ἄσπλαχνος δὲν λυπεῖται τοὺς δυστυχεῖς, ὁ εὖσπλαχνος λυπεῖται αὐτούς. Ὁ Θεὸς εἶναι εὖσπλαχνος.—'Απὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἐχάρισεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀγαθοποιΐα εἶναι τὰ ὠραιότατα.

2. Οἰκονόμου.

Ἡ παιδεία στολίζει τὸν ἄνθρωπον. Ἡ δουλεία εἶναι μέγα ὄνειδος. Οἱ εὐγενεῖς ἄνθρωποι δὲν ὑβρίζουν, δὲν ἀδικοῦν . . . Ἡ μήτηρ (τοῦ Ἰου) . . . εἶπεν . . . «Ἡ ἐντροπή, κνίδη, εἶναι εἰς τὰ παιδιά στολισμός». Ὁ κόσμος δὲν ἀγαπᾷ τὰ αὐθάδη παιδιά, οὐδὲ τοὺς αὐθάδεις ἀνθρώπους.

Προσευχή. Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, εὐλόγησε ἡμᾶς τὰ τέκνα σου καὶ βοήθει νὰ γίνωμεν καλοί. Φώτισε ἡμᾶς νὰ εἴμεθα πάντοτε ἐπιμελεῖς καὶ εὐπειθεῖς πρὸς τοὺς γονεῖς μας καὶ πρὸς τοὺς διδασκάλους καὶ πρὸς ὄλους, ὅσοι συμβουλεύουν ἡμᾶς εἰς τὸ καλόν. Βοήθει ἡμᾶς μὲ τὸ πανάγιον πνεῦμα νὰ μὴ ἐνοχλῶμεν μηδὲ νὰ βλάπτωμεν κανένα ἄνθρωπον, νὰ ζῶμεν δὲ μὲ ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν μεταξύ μας καὶ τώρα καὶ πάντοτε Ἄμην.—Προσευχή. Θεέ μου, βρέξε μιὰ βροχή, μιὰ βροχή μὰ σιγανή, νὰ καρπίσουν τὰ χωράφια καὶ ν' ἀνθίσουν τ' ἀμπελάκια. Τὰ σπαρτά μας νὰ φωμίσουν καὶ τὸν κόσμον νὰ πλουτίσουν τὰ σιτάρια, τὰ κριθάρια, καλαμπόκια καὶ μπαμπάκια, βρίζαις, ρύζια, σταφυλάκια. Μπάρες, μπάρες τὸ νερό, καὶ τὸ γέννημα σωρό. Κάθε στάχυ καὶ κοιλό, κάθε βούρβουλο φορτιό. Γιὰ νὰ σκάζ' ὁ ἀλευρᾶς, γιατί δὲν πωλεῖ ἀκριβά. Καὶ νὰ χαίρη ὁ πτωχὸς μ' ὄλη του τὴ φαμελιά.

3. Σακελλαροπούλου.

Αἱ ἀντλῖαι ἔσβυσαν τὴν πυρκαϊάν. Ὁ λαϊκὸς σέβεται τὸν ἱερέα. Ἐπαινῶ καὶ ἐγὼ τὰ καλὰ παιδιά. — Οἱ υἱοὶ πρέπει νὰ σέβωνται τὸν πατέρα των καὶ τὴν μητέρα των. Εἰς τὸν διδάσκαλον χρεωστεῖ ὁ μαθητὴς ἀγάπην υἱϊκὴν. — Τὰ κακὰ παιδιά τυραννοῦσι τὰ ζῶα. — Ἡ ἀργία καὶ αἱ πολλαὶ διασκεδάσεις πολλοὺς ἀνθρώπους ἔκαμαν δυστοχεῖς... Προσπαθῶ νὰ καταπραῶνω τὴν λύπην. — Οἱ εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ πηγαίνουν τακτικὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. — Χαίρω διὰ τὸν καλὸν βαθμὸν σου. Εἶσαι ὁ τέταρτος τῆς τάξεως. Εὐχομαί νὰ γίνῃς ὁ πρῶτος. Χορδὰς ἔχουσι πολλὰ ὄργανα. — Λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν. Ἀποφεύγω τὸ ψεῦδος. Οἱ ἀναστεναγμοὶ τῶν δυστυγῶν ἀνθρώπων μᾶς προξενοῦσι λύπην. Ὁ Θεὸς μᾶς εὐλογεῖ ἂν βοηθῶμεν αὐτούς. — Ἡ λαιμαργία φέρει πολλὰς ἀνθενείας.

4. Βρατσάνου.

Ἡμεῖς πιστεύομεν εἰς τὸν Χριστόν. Ὅσοι πιστεύουσιν εἰς τὸν Χριστὸν Χριστὸν λέγονται Χριστιανοί. Οἱ καλοὶ μαθηταὶ πηγαίνουν τακτικὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

5. Μακρυναίου.

Ὁ Θεὸς θέλει νὰ εἶμεθα καλὰ παιδιά. — Ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἠλόγησε τὰ παιδιά. — Τὰ εὐφυῆ καὶ καλὰ παιδιά ὅλοι τὰ ἀγαπῶσιν· εἴχου τῷ ἐν οὐρανοῖς Θεῷ· ὁ Θεὸς εὐλογεῖ καὶ σώζει τὰ καλὰ παιδιά· εὐτύχει καὶ εὐδαιμόνει, καλὲ μαθητά. — Ὁ νωθρὸς μαθητὴς μὲ τὸν καιρὸν θὰ γίνῃ ἄθλιος. — Ὁ κύων εἶναι ἐχθρὸς τοῦ λύκου· μισεῖτε τὰς αἰσχρὰς πράξεις· ἀγαπᾶτε ὄχι μόνον τοὺς φίλους. Φύλαττε τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. — Ὁ Θεὸς εἶναι πολυεύσπλαγγος.

5. Κράτους 1910.

Ἐχε σέβας εἰς τὰς ἁγίας εἰκόνας, ἡ ἁγία εἰκὼν φυλάττει ἡμᾶς ἀπὸ κάθε κακόν, ἀπὸ βαρὺν χειμῶνα, ἀπὸ ξηρὸν θέρος, ἀπὸ πείναν, ἀπὸ νόσον.—αἷμα πολὺ χύνεται εἰς τὰς μάχας, ὁ γυναιῖος μάχεται καὶ χύνει αἷμα χάριν τῆς χώρας, τῶν γυναικῶν, τῶν παιδῶν καὶ τῶν γερόντων.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ

7. Κράτους 1919.

(Τὸ ἀλφαβητάρι μετὸν ἥλιο).
(ζωγραφία τῆς Βύσως, ποὺ κάνει τὴν προσευχὴν τῆς ἐμπρὸς εἰς τὰ εἰκονίσματα).

Θεὲ μου νὰ φυλάγῃς τὸν πατέρα μου καὶ τὴ μητέρα· τὸ Ρήγα καὶ τὴ Ρήγα καὶ τὴν καλή μας τὴ γιαγιά.

Ντίν, ντάν ! Ξημερώνει Χριστούγεννα.

Ντίν, ντάν ! Ντίν, ντάν ! χτυποῦν οἱ καμπάνες δυνατά. Ὡρα πολλὴ χτυποῦν, σὰ νὰ λένε : «Ξύπνα, Ρήγα ! Ξύπνα, Ρήγα ! Σηκωθῆτε, παιδιά ! Ὡρα γιὰ τὴν ἐκκλήσιά. Ἐλάτε...».

Ἀκόμη δὲν ἔφεξε ἡ αὐγή. Σκοτάδι εἶναι ἔξω· καὶ καὶ οἱ καμπάνες χτυποῦν χαρούμενα : Ντίν, Ντάν ! Ντίν, ντάν !

Ἡ μητέρα ξύπνησε τὰ παιδιά. Τοὺς ἔδωσε νὰ βάλουν τὰ καλά τους ροῦχα. Μὰ καὶ ἡ γιαγιά ἔβαλε τὸ μεταξωτὸ φουστάνι καὶ τὴ γοῦνα τῆς. Σήμερα ὅλοι φοροῦν τὰ γιορτινά τους.

«Ὡρα νὰ πᾶμε» εἶπε ἡ μητέρα. — «Πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τὸν καλό μας τὸ Χριστό, ποὺ γεννήθηκε ἀπόψε. Ἡ Παναγία τὸν κρατεῖ στὰ γόνατά τῆς· καὶ ἀπὸ πάνω φέγγει ἓνα ἀστέρι. Πᾶμε, παιδιά, νὰ ἰδοῦμε τὸν καλό μας τὸ Χριστό.

Τὰ κάλαντα.

Γιατὶ μαζεύτηκαν τόσα παιδιά στὴν κάμαρα τοῦ Ρήγα ; Νὰ ὁ Γεώργιος κι ὁ Πέτρος, νὰ ὁ Χρῖστος, ὁ Μῆτσος, καὶ ἄλλοι πολλοί. Δὲ λείπει κανένας φίλος τοῦ Ρήγα. Ὡς κι' ὁ μικρὸς Ἡρακλῆς εἶναι ἐκεῖ. Γιατὶ μαζεύτηκαν τόσα παιδιά στὴν κάμαρα τοῦ Ρήγα ;

Δὲν ἀκοῦτε πῶς χτυποῦν ; Τράπ, τρόπ ! κρόπ, κρόπ ! ἀκούεται κάθε στιγμὴ. "Ἄλλοι καρφώνουν ξυλαράκια με προκίτσες. "Ἄλλοι κόβουν χαρτόνια καὶ χρωματιστὲς κόλλες. "Ὅλοι δουλεύουν. Κάθε στιγμὴ ἀκούεται : τράπ, κρόπ !

Εἶναι παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιάς. Φτιάνουν τὴν "Ἁγία - Σοφιά, τὴ μεγάλη ἐκκλησιά. Μ' αὐτὴ θὰ πᾶνε ἀπόψε στὰ σπίτια τους, νὰ τραγουδήσουν τὰ κάλαντα.

"Ἡ "Ἁγία - Σοφιά τώρα εἶναι ἔτοιμη. "Ἀναψαν μέσα στὴν ἐκκλησιά δύο φαναράκια. Κι ἡ ἐκκλησιά φεγγοβόλησε ὅλη. «"Ἰδια ἢ "Ἁγία - Σοφιά !» εἶπε ὁ κὲρ Φώτης ὁ Καλομοίρης, ὁ πατέρας τοῦ Ρήγα.

Τρεῖς τὴ σήκωσαν τὴν ἐκκλησιά στὰ χέρια, κι' ἄλλοι ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν : «'Ἀρχιμηνιά κι' ἀρχιχρονιά, κι' ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος...».

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΑ ΜΕΡΟΣ Β΄.

Α΄.

Γλώσσα και ὕφος.

Ἴδου δείγματα γλώσσης καὶ ὕφους... ἄνευ ἀξίας.

1. Παπαμάρκου.

Μίαν φοράν ἐν μικρὸν ὀψάριον ἐκινεῖτο.

Μία πλουσία κυρία κατῶκει ἐκτὸς τῆς πόλεως εἰς μίαν ὠραίαν οἰκίαν. Μίαν πρωΐαν.

Μίαν φοράν ἦτο μία αἴξ, ἡ ὅποια εἶχε ἐν μικρὸν τέκνον, ἐν ἐρίφιον.

«Μαρία, φέρε, ἐν λεμόνιον. Εἶνε ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸ ράφιον».

Σκαιότης καὶ φιλοφροσύνη (τίτλος).

Ἄλλα νέφη εἶναι: μεγάλα καὶ ὁμοιάζουσι με ὄρη. Τινὰ νέφη ὁμοιάζουσι με ἄνθρώπους, ἄλλα ὁμοιάζουσι με πρόβατα καὶ ἄλλα με διάφορα ἄλλα ζῶα. Τινὰ νέφη εἶνε ἐσχισμένα ὡς ῥάκη, ἄλλα εἶνε ὄγκοι μεγάλοι καὶ πυκνοί.

*
* *

Μὴ δεικνύεις ἀσπλαγχνίαν
κόπτων καὶ τρυπῶν τὴν μυῖαν·
μὴ πειράζεις μὴ κτυπᾷς
ἄδλαθον καὶ ἀναπνέον,
ἔνυδρον, πτηνόν, χερσαῖον.

*
* *

Ἦμμα ἔχουσα δακρῦον.
Νύκτας ὄλας ἀγρυπνεῖς,
ὦ μητέρα μου γλυκεῖα, γλυκεῖα.

Μικροὶ καὶ μεγάλοι κίνθαροι τρέχουσιν. Ἀκόμη καὶ μικρὰ ὄγείδια δὲν λείπουσιν.

2. Μ. Βρατσάνου.

Μανθάνομεν καὶ νὰ προσευχώμεθα καὶ νὰ τραγω-
δῶμεν.

Ἔϊχον ἓν κάλυμμα, τὸ ὁποῖον ἐσκέπαζε τὰ βιβλία
καὶ ἔκλειε διὰ θηλυκωτῆρος.

Ὁ γύρος τοῦ σάκκου ἦτο ἐστολισμένος μὲ λωρίδας
χρωματιστάς.

Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἦτο ἓν λευκὸν καὶ καθαρὸν χει-
ρόμακτρον (πετσέτα), ἄρτος, ποτήριον, μαχαίριον καὶ
πινάκιον.

Εἰς τὸ παιγνίδιον τοῦ τροχοῦ (τὸ στεφάνι) τὸ παι-
δίον μὲ μικρὰν ράβδον κτυπᾷ ἓνα ξύλινον τροχόν,
ὅστις τρέχει καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν καὶ τὸ παιδίον, ἵνα τὸν
φθάσῃ.

Ὅταν θέλητε νὰ ζύσητε τὸ πετροκόνδυλον ἢ τὸ μο-
λυβδόκόνδυλον μὲ τὸ μαχαιρίδιον.

Τὸ θολὸν καὶ χρωματισμένον ὕδωρ εἶναι βλαβερὸν
εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Τὸ ὕδωρ βάλλομεν εἰς τὴν φιάλην.

Ἡ φιάλη ἔχει ἓν σκέπασμα.

Τὸ ποτήριον χωρεῖ τόσον ὕδωρ, ὅσον μᾶς χρειάζεται
διὰ νὰ πίνωμεν (:!).

τὸ δὲ καλοκαίριον θερμόν.

γενοῦ διαφορετικὸν διὰ νὰ μὴ σὲ πειράζωσι [λέγει
ἓνα κορίτσι στὸ ποντικάκι].

καὶ ἀπὸ λίγον καιρὸν ἔπειτα ἀπέθανεν καὶ ἡ μήτηρ του.

Δός μου τὸ κομμάτιον τοῦ ψωμίου.

τὸ παιδίον ἐξέβαλε τὸν πιλὸν του.

Δός μου τὸ ἐπανωφόριόν σου.

Μίαν φοράν εἰς γέρων ὄνος ἔβοσκεν εἰς ἓν πράσινον
λειθάδιον.

Ὅτε ἦλθε τὸ θέρος, ἔπῃγον νὰ τὸν θερίσωσιν (τὸν
σίτον).

Ὅτε ἔφθασαν εἰς ἓν διάστημα, λέγει ἡ ἀλώπηξ . . .
Στάσου καὶ πλέον ἔμπροσθεν, καὶ ὅταν σοῦ εἶπω

τράβα, νά τραβήξῃς . . . Καθὼς δὲ ἔκαμνε νά κινήσῃ ἢ ἀλώπηξ.

Ὁ ἀγρὸς εἶναι χωράφιον.

Τὸ ὄνιον εἶναι ὄξυ ἐργαλεῖον. Μέρη τοῦ ἀρότροῦ εἶναι τὸ ὄνιον, τὰ παρώτια, τὸ τιμόνιον, ἢ ἄλυσις καὶ ὁ κρίκος.

Ἡ χρυσαλλίς εἶναι ζῷον πολὺ βλαπτικόν.

Αἱ κάμπα! αἱ ὁποῖαι πλέκουσι τὴν μέταξαν, λέγονται μεταξοσκώληκες.

Τὰ ὦτα τοῦ ἵππου στέκονται ὄρθια ὡς κέρατα.

Ὁ κορμὸς τοῦ ἵππου εἶναι μακρὸς καὶ κυλινδροειδής.

Ὁ ὀγκηθμὸς τοῦ ὄνου εἶναι βροντώδης καὶ ἀτήδης.

Ὁ ἀρσενικὸς χοῖρος λέγεται καὶ σῦς.

Τὸ δῆμα τοῦ τραχήλου (τοῦ βοῦς) κρέματα ὡς θύλακος.

Ὁ ἀρσενικὸς βοῦς πρὸ τοῦ νά τὸν ζεύξωσι, λέγεται ταῦρος.

Εἶναι κυνίδια τόσον μικρά, ὥστε δύναται τις νά κρύψῃ εἰς τὸν θύλακον τοῦ φορέματός του.

Εἶναι κύνες διαφόρου γένους (!:).

Ἡ κοιλία καὶ ὁ ὀφθαλμὸς κείνται εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ κορμοῦ.

Ἡ μασχάλη, ὁ βραχίων, ὁ ἀγκών, ὁ πῆχυς, ὁ καρπός, τὸ μετακάρπιον, οἱ δάκτυλοι, οἱ ὄνυχες, εἶναι μέρη τῆς χειρὸς (καὶ ἡ μασχάλη!).

Ἡ ῥίς εἶναι μακρά. Ἀρχεται ἀπὸ τοῦ μεσοφρούου καὶ φθάνει σχεδὸν ἕως τὸ ἄνω γεῖλος.

Τὸ κάτω μέρος τῆς ῥινὸς λέγεται ἀκρορρίνιον.

Ἀπὸ τὴν ῥίνα ἐξέρχεται ἀκάθαρτος ὕλη.

Τὸ ἄπιον ἔχει μίσχον. ἔχει φλοιόν, σάρκα γλυκεῖαν, καρδίαν, καὶ πολλοὺς κόκκους.

Τὸ περιτύλιγμα τοῦτο (τοῦ καρύου) λέγεται ἔλυτρον.

Ἀπόξω κοῦκλα καὶ ἀπὸ μέσα πανοῦκλα.— Τί εἶναι;... ἄπιον ἐνέχον σκώληκα.

Τὸ ῥάμφος τῶν πτηνῶν εἶναι ἐπίμηκες. Εἶναι περιενδεδυμένον μὲ κερατίνους φλοιούς. Τὸ ῥάμφος σύγκειται ἀπὸ δύο σιαγόνας.

Αἱ τροφαὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸν πρόλοβον. Ὁ πρόλοβος εἶναι ὄργανον κερατῶδες καὶ μυῶδες.

Τὰ ἔωλα ᾧ δὲν εἶναι ὠφέλιμα.

Τὸ ράμφος τοῦ ἀλέκτορος εἶναι κωνοειδές.

Τραγώδησον, φίλε, μὲ χαρὰν (λέγει ἡ ἀλεπού στὸν πετεινό).

Ἡ ὄρνις, ὅταν εὔρη κόκκον τινὰ ἢ σκώληκα καλεῖ τοὺς νεοσσούς καὶ τὸν διαμελίζει εἰς αὐτούς (τὸν κόκκον :).

Ἐπιβόουσι καὶ νεοιτοιοῦσι τὸ πολὺ τρεῖς τοῦ ἔτους.

Τὰ στρουθία τρώγουσιν ἔντομα, σπέρματα καὶ ὀπωρικά... εἰσέρχονται καὶ εἰς τοὺς σταύλους, ἀρπάζουσι κριθάς, καὶ εἰς τὰς οἰκίας καὶ συναθροίζουσι τὰ φύγια.

Ἡ γῆ σύγκειται ἀπὸ ὕδατα καὶ ξηρὰν..

Ὁ σκορπιός, τὸ λαβράκιον, — τὸ λυθρίνιον, — τὸ μπαρπύνιον.

Ἐκ τῶν κεράτων τοῦ βοός κατασκευάζουσι κτένια, διαλυστήρια (:), κομδία καὶ ἄλλο χρήσιμα πράγματα.

Ἡ φωνὴ τοῦ βοός, εἶναι ἀηδῆς καὶ θρηνώδης.

3. Δουκάκη — Καλότυχου.

Τὸ πάτωμα λέγεται ἔδαφος ἢ δάπεδον.

Τὸ κάτω μέρος τῆς στέγης λέγεται ὄροφή.

Τὰ παράθυρα . . .

ἔχουσι παραθυρόφυλλα μὲ ὑελοπίνακας.

Τὰ μολυβδοκόνδυλα, τοὺς καλάμους, τὰ μελανοδοχεῖα.

. . . Κατασκευάζουσι μαυροπίνακας καὶ ἀπὸ σχιστολίθου ἢ χαρτόνιον ἐν εἴδει σχιστολίθου.

Ὁ κανὼν μου εἶναι ἐκ ξύλου ἀπιδέας.

Θέτομεν τὰ πινάκια, κοχλιάρια, περόνια, μαχαίρια, ἀλατοθήκην, τραπεζομάνδουλα, χειρόμακτρα καὶ λοιπὰ ἐπιτραπέζια σκεύη.

Ἡ αἴθουσα ἔχει ἀνάκλιτρον . . . Τὸ μαγειρεῖον ἔχει τὴν ἐστίαν, ἐρμάριον, ράφιον, πινακιοθήκην . . .

χύτρας χαλκίνας ἢ πηλίνας, πυράγραν, ἰγδίον, χωνίον.

Ἡ θύρα τῆς αὐλῆς λέγεται αὐλειος θύρα.

Ἐὰν μικρόν τι ἐπικαθίσῃ εἰς τὸ δέρμα τῆς, γλύφουσα, ἀφαιρεῖ αὐτὸ (ἢ γάτα).

Ἡ κατοικίδιος ὄρνις, ἢ ταξιδεύουσα χελιδών, ὁ φαίδρος σπίνος, ὁ κλέπτης στρουθός, ὁ πρωϊνός κορυδαλλός, ὁ ὑποπτος κόραξ, ἢ φλύαρος κίσσα, ὁ χαρίεις κύκνος, ὁ βαρὺς γόη, ὁ ὑπερήφανος ταῶς εἶναι πτηνά. ὁ ἐρωδιός.

Ὁ ἀλέκτωρ εἶναι ἀρσενικὸς ὄρνις.

πρέπει κατ' ἔτος ν' ἀφαιρῶμεν τὸν ἰξὸν καὶ τὸ βρύον.

τὸ φύλλον τῆς κράμβης, τοῦ μαρουλίου, τοῦ ραδικίου, τοῦ σεσκούλου, τοῦ σιναπίου.

Ὁ λύκος . . . σπανίως προσβάλλει τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ὅμως οἱ λύκοι τρώγουσιν ἐνίοτε μικρὰ παιδιά.

Ὁ βύας καὶ ἡ γλαυῆ καταδιώκουσι τὰ μικρὰ ἐπιπλαθῆ ζῶα.

Ὁ πάππος νυστάζει εἰς τὸ ἔδρανόν του.

Κινεῖ τὴν κοιτίδα καὶ τὸν ναναρίζει [ἢ μήτηρ τὸν μικρὸν Παῦλον].

Β'

**Θρησκεία—Ἡθικὴ—Πραγματογνωσία.— Διὰ
παίδια 6-7 ἐτῶν.**

ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ

1. Παπαμάρκου.

Ἡ μήτηρ μου (σελ. 49).

(ἦτοι πῶς τὰ παιδιά διδάσκονται ν' ἀποστρέφονται
τὴν μητέρα των).

Σὺ μοὶ ἔδωκες, φιλτάτη,
τὴν ζωὴν ἐπὶ τῆς γῆς
κ' ἡ φροντίς σου μὲ φυλάττει

πλήρης φίλτρου καὶ στοργῆς.
ὦ μητέρα μου γλυκεῖα, γλυκεῖα.

*
* *

Σὺ μετ' ἀσπασμῶν χιλίων
προσφιλῆς, προσεκτικῆς,
μ' ἀπεκοίμιζες παιδίον
ἄσμα ψάλλουσα γλυκῶς,
ὦ μητέρα μου γλυκεῖα, γλυκεῖα.

*
* *

Σὺ τῆς κλίνης μου πλησίον,
ὅταν εἶμαι ἀσθενής,
ὄμμα ἔχουσα δακρυῶν
νύκτας ὅλας ἀγρυπνεῖς,
ὦ μητέρα μου γλυκεῖα, γλυκεῖα.

*
* *

Πρὸς τὸ Πλάστην καὶ Δεσπότην
ἀνυψοῖς μου τὴν ψυχὴν.
Σὺ μ' ἐδίδαξες τὴν πρώτην
παιδικήν μου προσευχήν,
ὦ μητέρα μου γλυκεῖα, γλυκεῖα.

Εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ (σελ. 61)

(ἦτοι βαπτισμοὶ ἐκ στόματος νηπίων),

Δοξολογεῖτε τὸν Θεόν, διότι εἶνε ἀγαθός.

Δοξολογεῖτε τὸν Θεόν, ὅστις ἔκαμε τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν καὶ τοὺς φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν ἥλιον
διὰ νὰ φωτίζῃ τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς
ἀστέρας, διὰ νὰ φέγγωσι τὴν νύκτα.

Δοξολογεῖτε τὸν Θεόν, ὅστις δίδει τροφήν εἰς ὅλα,
ὅσα ἔχουσι ζωὴν.

Δοξολογεῖτε τὸν Θεόν, ὅστις ἔχει τὸν θρόνον αὐτοῦ
εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὅστις ἔκαμε καὶ κυβερνᾷ τὸν
κόσμον.

Ψυχὴ μου ! Εὐλόγει τὸν Κύριον. Κύριε, Θεέ μου !
Εἶσαι παρὰ πολὺ ἀγαθός.

Σὺ κάμνεις νὰ ἀναβλύζωσιν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων
ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς βράχους καὶ τὰς φάραγγας.

Σὺ ἔκαμες τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην διὰ νὰ γίνη-
ται ἡμέρα καὶ νύξ, ἔαρ καὶ θέρος, φθινόπωρον καὶ
χειμῶν.

Σὺ φέρεις τὸ σκότος, καὶ γίνεται νύξ, διὰ νὰ περι-
φέρωνται τὰ θηρία τοῦ δάσους καὶ τὴν τροφὴν αὐτῶν.

Σὺ κάμνεις νὰ ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος καὶ νὰ γίνηται
ἡμέρα, διὰ νὰ ἐξέρχωνται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰ ἔργα αὐ-
τῶν καὶ διὰ νὰ πηγαίνωσι τὰ θηρία νὰ κοιμηθῶσιν εἰς
τὰ σπήλαια αὐτῶν.

Θεέ μου ! Πόσον πολλὰ καὶ πόσον μεγάλα εἶνε τὰ
ἔργα Σου ! Ὅλα τὰ διέταξες μὲ σοφίαν καὶ ὅλη ἡ γῆ
εἶνε γεμάτη ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ σου. Ἐνόσω ζῶ, θὰ δοξάζω
καὶ θὰ εὐλογῶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου.

Ἡ λαίμαργος Μαρία (σ. 12 καὶ 13).

(ἦτοι πῶς τὰ παιδιά δὲν πείθονται νὰ μὴ εἶναι λαίμαργα).

Μία μήτηρ εἶχεν ἓν κοράσιον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο
Μαρία.

Μίαν ἡμέραν ἡ μήτηρ τῆς Μαρίας, ἐπειδὴ εἶχε πολ-
λὰς ἐργασίας εἰς τὸ μαγειρεῖον, εἶπεν εἰς τὴν κόρην της·
«Μαρία, φέρε ἓν λεμόνιον. Εἶνε ἐπάνω εἰς τὸ ράφιον».

Ὅτε ἡ Μαρία ἐπῆγεν εἰς τὸ ράφιον, ἐζήτηε νὰ εὔρη-
τι νὰ φάγῃ. Ἐκεῖ εἶδε τὸ δοχεῖον τοῦ μέλιτος. Ἀμα
τὸ εἶδεν, ἐχάρη πολὺ καὶ εὐθὺς βυθίζει τὸν δάκτυλόν
της εἰς αὐτό.

Ἄλλ' αἰσθάνεται δριμυτάτους πόνους. Κάτι
ἐδάγκασε τὸν δάκτυλόν της πολὺ δυνατὰ. Ἡ Μαρία
ἤρχισε νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ κλαίῃ πολὺ, καὶ εὐθὺς ἀπο-
σύρει τὴν χεῖρά της ἀπὸ τὸ δοχεῖον. Ἀλλὰ τί βλέπει !
Εἰς μέγας καρκίνος ἐκρέματο ἐξ αὐτῆς. Εἶχε συλλάβει
διὰ τῆς χηλῆς του ἓνα δάκτυλον τῆς δυστυχοῦς Μαρίας
καὶ δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπον νὰ τὸν ἀφήσῃ. Ἡ μή-

τηρ της δηλαδή, χωρίς νὰ γνωρίζῃ ἡ Μαρία, εἶχε πωλήσει πρὸ ἡμερῶν τὸ μέλι. Ἄλλὰ, ἐπειδὴ τὸ δοχεῖον ἔμενεν κενόν, ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ καρκίνους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀγοράσει ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἦθελε νὰ τοὺς μαγειρεύσῃ τὴν ἑσπέραν.

Ἄμα ἤκουσε τὰς φωνὰς τῆς Μαρίας ἢ μήτηρ, ἐνόησεν ὅτι κάτι κακὸν συνέβη εἰς τὴν κόρην της καὶ εὐθὺς σπεύδει πρὸς αὐτήν. Ἄλλὰ τί νὰ ἴδῃ! ἓνα καρκίνον νὰ κρέμαται ἀπὸ τὸν δάκτυλον αὐτῆς! Ἡ μήτηρ ἐνόησε τί συνέβη. Προσεπάθησε νὰ ἀποσπάτῃ τὸν καρκίνον ἀπὸ τὸ αἱματωμένον δάκτυλον τῆς κόρης της καὶ μετὰ πολὺν κόπον τὸ κατόρθωσεν. Ἄλλὰ τὸ αἷμα ἔτρεχε πολὺ ἀπὸ τὸν δάκτυλον. Τότε ἡ μήτηρ λέγει πρὸς αὐτήν: «Αὐτὰ παθαίνουνσι, παιδίον μου, οἱ λαίμαργοι. Πόσους γνωρίζω ἐγώ, οἱ ὅποιοι ἔπαθον ἀπὸ τὴν λαιμαργίαν των! Πόσοι ὀγιέστατοι ἔχασαν τὴν ὀγείαν των, διότι ἦσαν λαίμαργοι καὶ ἔγιναν ἐλεεινοὶ ἄνθρωποι! Θέλεις καὶ σὺ νὰ γίνῃς δυστυχῆς καὶ ἐλεεινὸς ἄνθρωπος; Τότε ἔσο λαίμαργος. Ἄλλως, ἂν θέλῃς νὰ μὴ γίνῃς δυστυχῆς, πρέπει νὰ μὴ εἶσαι λαίμαργος. Ποτὲ ὁ λαίμαργος δὲν ἔχει καλὸν τέλος».

Ἡ γῆ (σελ. 26 καὶ 27).

(ἦτοι ἄρες μάρες κουκουνάρες).

Ἡ γῆ εἶναι ἀπὸ τὰ πολλὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ γῆ εἶναι μικροτέρα ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ μεγαλοτέρα ἀπὸ τὴν σελήνην. Ἡ γῆ εἶνε στρογγύλη, ὅπως ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ὅλα τὰ ἄστρα.

Ἡ γῆ εἶναι σκοτεινὴ. Ἰδικόν της φῶς δὲν ἔχει. Τὴν γῆν φωτίζει ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄστρα. Ἡ γῆ ἔχει ὄρη, λόφους, δάση, πεδιάδας, ἀγρούς, πόλεις καὶ χωρία. Ἡ γῆ ἔχει προσέτι καὶ πηγὰς, καὶ ρυάκια, ποταμοὺς καὶ θαλάσσας. Ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος, ὁ μόλυβδος, ὁ σίδηρος καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μέταλλα εὐρίσκονται εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς. Ἡ μηλέα, ἡ ῥοδακινέα, ἡ ἐλαία,